

Evropa musí rychle vyřešit zimu bez ruského plynu, jinak Kreml zvítězí

SZ seznamzpravy.cz/clanek/zahranicni-evropa-stoji-za-kyjevem-ale-boji-se-zimy-bez-plynu-a-velkych-lidovych-bouri-211844

Analýzu si také můžete poslechnout v audioverzi.

Co se dočtete v analýze

- Evropská unie stále jednotně stojí za Ukrajinou, ozývají se ale hlasy k přehodnocení protiruských sankcí.
- V Německu mají silné obavy z letošní zimy, která už má být bez ruského plynu. Ministryně zahraničí Annalena Baerbocková řekla, že pokud Německo nebude dostávat plyn z jiných než ruských zdrojů, „nebudeme schopni poskytovat žádnou podporu Ukrajině, protože budeme mít co dělat s lidovými protesty“.
- Badatelé proto nyní přicházejí s možnostmi, jak zabránit drtivému dopadu zdražování plynu na domácnosti. Jedním z řešení je vládní dotace jen na určité množství spotřebovávané energie. Tu by mohly domácnosti odebírat za obvyklé ceny, naopak za energii, která by šla nad stanovenou hranici, by už platily tržní cenu.
- Příští měsíce ukážou, jestli je vlády využijí, nebo se začne jednota EU ze strachu před nespokojenou mrznoucí veřejností drolit a kremelský diktátor zvítězí.

Vypínání osvětlení u památek a radnic, zákaz používání teplé vody v bazénech, omezování klimatizace budov, nebo dokonce zákaz vytápění obytných budov nad určitou hranici. Opatření na úspory energií se šíří Evropou a příklad německého Hannoveru, který je oznámil jako první, následují další města.

To vše přichází z jediného důvodu – Evropané se připravují na energetickou krizi kvůli chybějícímu ruskému plynu. Jednotlivé státy se snaží zbavit se závislosti na ruském plynu, a znemožnit tak Kremlu další financování války. Od začátku ruské agrese tak do zemí EU

plyne jen třetina loňských dodávek. Rusko ale zároveň dodávky plynu samo omezuje. Z „technických důvodů“ je tak podle Gazpromu výrazně omezen plynovod Nord Stream 1, který je asi na pětině své obvyklé kapacity.

Kritické hlasy z Německa

Výsledkem je nevídaný růst cen, plyn je nyní téměř desetinásobně dražší, než byl před dvěma lety. Protože řada zemí využívá plyn i pro výrobu elektřiny, roste i její cena. To vede k inflaci, která je nyní v zemích EU v průměru na devíti procentech, Česko je spolu s baltskými zeměmi postiženo vůbec nejvíce.

Hodně se o reakci veřejnosti na drsnou energetickou zimu diskutuje v sousedním Německu. Na 70 procent veřejnosti sice podle jednoho z posledních průzkumů podporuje, aby vláda kancléře Olafa Scholze podporovala Ukrajinu navzdory riziku vysokých cen energií, ozývají se ale i jiné hlasy.

Poslanec křesťanských demokratů Jens Koeppen sice nepatří k přátelům Vladimira Putina, přesto ale vyzývá k přehodnocení sankcí. V jeho volebním okrsku na východě země totiž leží rafinérie Schwedt, která se stane jednou z hlavních obětí sankcí, až začne na konci roku platit zákaz dovozu ruské ropy.

„Scholz říká, že nás sankce nepoškodí více než Rusy – přesně to ale ropné embargo udělá,“ citoval ho deník The Financial Times.

Rafinérie se podle něj bude muset zavřít, což přinese velkou ztrátu pracovních míst i výpadky v dodávkách paliv v celém regionu.

„Nedostatek paliv pocítí nemocnice, supermarkety, stavby i mezinárodní letiště v Berlíně,“ varuje. „Život celé společnosti se zastaví,“ myslí si.

Varování jiného druhu přišlo překvapivě od ministryně zahraničí Annaleny Baerbockové, která jinak prosazuje pomoc Ukrajině a na rozdíl od Scholze razí tvrdší postoj vůči Rusku. Když ale komunikovala s Kanadany kvůli opravované turbíně pro plynovod

Nord Stream 1, zmínila potíže, které mohou Německo v zimě potkat. „Pokud nedostaneme turbínu, nebudeme dostávat plyn a nebudeme schopni poskytovat žádnou podporu Ukrajině, protože budeme mít co dělat s lidovými protesty,“ řekla stanici RND.

Federální ministerstvo vnitra pak serveru Deutsche Welle sdělilo, že v závislosti na tom, jak moc ceny energií dopadnou na společnost, lze očekávat masové protesty. Ty by mohly být srovnatelné s těmi, které organizovali odpůrci protipandemických opatření. „Dá se předpokládat, že se populisté a extremisté znovu pokusí ovlivnit protesty podle svých představ,“ řekla mluvčí ministerstva Britta Beylageová-Haarmannová.

Co když nebude plyn?

Představme si hypotetickou situaci. V zimě přestane téct do Česka ruský plyn. Začne přidělový systém podle krizových scénářů. Co se stane, pokud se nezmění současná legislativa?

„Toho se němečtí politici opravdu bojí. Němci mnohem více než třeba Češi řeší to, jakým způsobem energetickou krizi zvládnou obyčejní lidé. Německo v posledních letech některé dost ošklivé protesty spojené s Alternativou pro Německo zažilo a má s nepokoji zkušenost. Vždy se zmiňuje negativní příklad Žlutých vest a politici se obávají, aby se v Německu nestalo něco podobného jako ve Francii,“ řekl Seznam Zprávám Jakub Eberle z pražského Ústavu mezinárodních vztahů.

Rusko mají rádi voliči krajní levice i pravice

Na otázku, jaké politické síly by se v Německu na takovýchto protestech mohly podílet, nabízí odpověď průzkum, který vypracovala v březnu Nadace Jeana Jaurèse. Pozitivní názor na Rusko má podle něj celkem 19 procent Němců. Pozitivní vnímání Ruska je nejčastější u voličů krajní pravice (AfD, NPD) a u 34 procent voličů krajní levice.

Německu se sice v průběhu letošního roku podařilo svoji závislost na ruském plynu výrazně snížit, více než některé jiné země na něm ale stále závisí vytápění domácností. Podle analýzy banky ING padne právě na vytápění domácností 30 procent německé spotřeby plynu – plynem se vytápí asi polovina německých bytů.

Známky šetření jsou v zemi jasně viditelné. Například v Kolíně nad Rýnem už přestali v noci osvětlovat tamní slavnou katedrálu, ale i fotbalový stadion nebo mosty přes Rýn. Průzkumy ukazují, že lidé na výzvy ministra hospodářství Roberta Habecka k šetření energií slyší. Habeck je před dvěma měsíci vyzval, aby se sprchovali kratší dobu a omezili používání klimatizace. V pondělí se pak dozvěděli, kolik zaplatí za energie v zimě – přírážka k ceně plynu vyjde podle ministra jednu domácnost na několik stovek eur ročně.

Západní země dále pomáhají Ukrajině:

Británie a Dánsko pošlou na Ukrajinu další peníze a zbraně. Oznámily to podle agentury Reuters na dárcovské konferenci v Kodani. Británie dodá podle ministra Bena Wallace mimo jiné další salvové raketomety, které mohou zasáhnout cíle ve vzdálenosti až 80 kilometrů.

Pokles podpory Ukrajiny ale zatím v Německu vidět není, jak říká Jakub Eberle: „Ceny rostou, ale problémy, které očekáváme zejména v souvislosti s nedostatkem plynu, jsou v tuto chvíli spíše teoretické. V Německu došlo k silnější vlně podpory Ukrajiny později na jaře poté, kdy proběhla ostrá debata o tom, zda Německo nedělá příliš málo. Drtivá většina Němců říká, že Německo má buď pomáhat stejně jako doposud, nebo více.“

Expert na Německo Eberle nicméně upozorňuje na výrazný rozdíl mezi východem a západem země. „V bývalém východním Německu je dlouhodobě větší skepse vůči podpoře Ukrajiny, je tam také silnější AfD. Naopak největší podporu má Ukrajina mezi sympatizanty

Zelených, což jsou lidé žijící ve velkých nebo univerzitních městech typu Tübingen nebo Heidelberg. Jde o vzdělaný, kosmopolitní a liberální proud,“ vysvětluje.

Část mladých Francouzů vidí Rusko pozitivně

Podobné žádosti o úspory energie si vyslechli od vlády i Francouzi. Mluvčí kabinetu Olivier Véran je požádal o „malá gesta“, která ale mohou mít ve snaze o zbavení se závislosti na ruském plynu velký význam. Véran zmínil například vypínání wifi před odjezdem na dovolenou, snížení klimatizace nebo zhasínání světel.

Podle výše zmíněného průzkumu Nadace Jeana Jaurèse vidí Rusko pozitivně 21 procent Francouzů. Nejvíce z nich podporuje krajně levicové hnutí Nepoddajná Francie Jeana-Luka Mélenchona (43 procent), čtvrtina pak sympatizuje s krajně pravicovým politikem Érikem Zemmourem a 22 procent preferuje rovněž krajně pravicové Národní sdružení Marine Le Penové.

Zajímavé je, že zatímco v Německu nachází Putinův režim zastánce spíše na sociálně slabších perifériích a má co dělat s nostalgií po NDR, ve Francii jsou to spíše mladí lidé. Ve věkové skupině pod 35 let má pozitivní smýšlení o Rusku na 30 procent obyvatel a ve skupině 18 až 24 let – tedy u lidí, kteří nezažili pád Berlínské zdi – je to dokonce 35 procent.

Italský postoj může ovlivnit výhra populistů

Další potenciálně rizikovou zemí, co se týče jednoty Evropské unie vůči Rusku, je Itálie. Zcela zásadním faktorem se v tomto ohledu mohou stát parlamentní volby plánované na druhou polovinu září. Po pádu vlády Maria Draghiho totiž hrozí, že se k moci dostanou populisté a krajní pravice – blízkým vztahem k Putinovi je znám jak expremiér Silvio Berlusconi, tak i šéf Ligy Matteo Salvini. Deník La Repubblica koncem minulého měsíce informoval, že 20. července proběhl dlouhý telefonát mezi Berlusconim a ruským velvyslancem

v Itálii Sergejem Razovem, tedy den před klíčovým hlasováním o vládě. Berlusconi kontakt s ruským diplomatem popřel, stejně jako údajnou snahu Moskvy ovlivnit pád italské vlády.

Jak Berlusconi, tak i Salvini vyjádřili s únorovou agresí Ruska proti Ukrajině nesouhlas, středové a levicové strany se ale přesto domnívají, že se italské volby pokusí Kreml ovlivnit pomocí šíření dezinformací a dalšími prostředky.

Šéfka krajně pravicové strany Bratři Itálie Giorgia Meloniová ale v červenci slíbila, že pokud konzervativci vyhrají volby (ona by v tom případě nahradila Draghiho v premiérském křesle), italská podpora Ukrajiny bude pokračovat. Meloniová na rozdíl od svých spojenců Berlusconiho a Salviniho podporovala posílání zbraní Ukrajině i v době, kdy to navrhla Draghiho vláda.

„Válku na Ukrajině zcela jistě využívají některé politické strany ve volebních kampaních. Itálie je toho příkladem,“ napsala SZ italská politoložka Roberta Bonazziová.

Připomíná přitom, že Berlusconi a Salvini svou blízkost k Putinovi nijak neskrývají: „Berlusconiho podpora je primárně spojena s jeho osobními finančními a obchodními zájmy. Salviniho pak vede ideologie. Populistická a nacionalistická ideologie, která démonizuje Evropskou unii a italskou atlantickou spolupráci,“ vysvětlila prezidentka thinktanku Nadace pro evropskou demokracii.

Itálie byla podobně jako další unijní země závislá na ruských energiích, a to z asi 40 procent. V červenci ale premiér Draghi zajel už podruhé během několika málo měsíců do Alžírsku a s tamním prezidentem podepsal řadu obchodních dohod, mimo jiné o investici ve výši 4 miliard eur do tamních ropných nalezišť. Draghi oznámil, že se v posledních měsících „stalo Alžírsko největším italským dodavatelem plynu“. Dohodu o dodávce čtyř miliard kubíků plynu podepsal v Alžíru už v dubnu. Cílem italské vlády je naplnit plynové zásobníky do listopadu na 90 procent.

Jak zabránit drtivým dopadům na domácnosti

Podpora Ukrajiny a protiruských sankcí bude v příštích měsících nepochybně záviset na tom, jak moc dopadne energetická krize na evropské domácnosti. Daniel Gros z think-tanku CEPS (Centrum pro studium evropských politik) radí dvě cesty, jak se nechtěnému scénáři drtivého dopadu na rozpočty chudších domácností vyhnout.

Jedním z jeho řešení je vládní dotace jen na určité množství spotřebovávané energie. Tu by mohly domácnosti odebírat za obvyklé ceny, naopak za energii, která by šla nad stanovenou hranici, by už platili tržní cenu. Množství dodávané za dotovanou cenu by jednoduše odvodil od počtu osob v domácnosti – početná rodina žijící v bytě by tak byla ve výhodnější situaci než jednotlivec obývající prostornou vilu.

Druhou možností jsou podle badatele prémie za ušetřenou energii. Vlády by tak mohly přispívat lidem za každou ušetřenou kilowatthodinu oproti předchozímu roku. Gros připouští, že tato cesta může být obtížná v zemích, kde funguje velké množství distribučních společností, to už by ale měly vyřešit vlády.

Ještě jiný přístup zvolilo Maďarsko, kde domácnosti, které spotřebují více energie, než je průměr, zaplatí za tuto „rozmařilost“ sedmkrát vyšší cenu, než kdyby měly spotřebu podprůměrnou.

Cesty, jak se vyrovnat s nejlepším Putinovým velitelem, generálem zimou, Evropa zná. Příští měsíce ukážou, jestli je využije, nebo se začne jednota EU ze strachu před nespokojenou mrznoucí veřejností drolit a kremelský diktátor zvítězí.

„Bohužel tu máme všechny přísady pro bouři kvůli rostoucí ceně plynu i snížení ruských dodávek. Pro Evropu bude tato zima výzvou. Více než kdy jindy bude důležité držet při sobě za našimi demokratickými hodnotami a překážky překonat společně,“ míní italská politoložka Bonazziová.

Čtěte analýzy Seznam Zpráv

Ministr chce školu od devíti, polovina žáků je nevyspalá

„Nechcete se o zisky rozdělit?“ Tajné setkání neskončilo pro Facebook dobře

Anatomie procesu. Chyby, které mocného Babiše poslaly na lavici obžalovaných

Ta postava by měla kouřit! Filmová studia přepisují historii, herce to štve

Končí velká éra focení. Canon i Nikon vyklízejí trh, kde soupeřily desítky let